

PRAWO CYWILNE – ZOBOWIĄZANIA

**KAZUSY, ORZECZNICTWO,
MATERIAŁY**

PRAWO CYWILNE – ZOBOWIĄZANIA

KAZUSY, ORZECZNICTWO,
MATERIAŁY

Redakcja
Ewa Bagińska
Paulina Wyszzyńska-Ślufińska

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2022

Autorzy

prof. dr hab. Ewa Bagińska
dr Izabela Adrych-Brzezińska
mgr Kinga Konieczna
mgr Mateusz Kosmol
dr Maja Maciejewska-Szałas
mgr Dawid Rogoziński
mgr Katarzyna Waldoch
dr Paulina Wyszynska-Ślufińska

Recenzent

dr hab. Kinga Bączyk-Rozwadowska, prof. UMK

Redakcja, skład i łamanie

Wioletta Kowalska/Violet Design

Projekt okładki i stron tytułowych

Studio Spectro

Publikacja sfinansowana ze środków Katedry Prawa Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego oraz Funduszu Inicjatyw Dydaktycznych Uniwersytetu Gdańskiego nr zadania: 500-P080-S650-20

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-342-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wykaz skrótów	17
---------------------	----

Wstęp	19
-------------	----

Rozdział I

Sposób (metoda) rozwiązywania kazuśów z prawa zobowiązań	23
---	-----------

1. Rodzaje kazuśów i pytań	23
----------------------------------	----

2. Metoda rozwiązywania kazuśów	24
---------------------------------------	----

Etap I: Określenie stosunku zobowiązaniowego (podstawy prawnej)	25
--	----

Etap II: Omówienie przesłanek roszczenia/uprawnienia, które stanowi przedmiot pytania	28
--	----

Etap III: Subsumpcja	29
----------------------------	----

3. Przykładowe rozumowanie	31
----------------------------------	----

Kazus	31
-------------	----

Schemat procesu myślowego i zakres požądanej odpowiedzi	32
---	----

I. Wskazanie źródła stosunku zobowiązaniowego	32
---	----

II. Określenie przesłanek i wymagalności roszczenia/ uprawnienia	33
---	----

III. Subsumpcja	34
-----------------------	----

Rozdział II

Zobowiązania. Część ogólna	37
---	-----------

1. Przepisy ogólne dotyczące zobowiązań	37
---	----

Kazus nr 1. Świadczenie przemienne **	37
---	----

Kazus nr 2. Świadczenie odsetkowe **	38
--	----

Kazus nr 3. Świadczenie odsetkowe **	39
--	----

Kazus nr 4. Świadczenie odsetkowe ***	40
---	----

Kazus nr 5.	Solidarność dłużników i wierzycieli **	40
Kazus nr 6.	Świadczenie podzielne i niepodzielne **	42
Kazus nr 7.	<i>Actio pauliana</i> ***	43
Kazus nr 8.	<i>Actio pauliana</i> ***	44
Kazus nr 9.	Adekwatny związek przyczynowy **	45
Kazus nr 10.	Adekwatny związek przyczynowy **	46
Kazus nr 11.	Adekwatny związek przyczynowy *	46
Kazus nr 12.	Adekwatny związek przyczynowy **	47
Kazus nr 13.	Adekwatny związek przyczynowy ***	47
Kazus nr 14.	Adekwatny związek przyczynowy **	48
Kazus nr 15.	Adekwatny związek przyczynowy **	49
Kazus nr 16.	Szkoda i jej naprawienie **	49
Kazus nr 17.	Szkoda i jej naprawienie *	50
Kazus nr 18.	Szkoda, <i>lucrum cessans</i> **	51
Kazus nr 19.	Szkoda jako normalne następstwo zdarzenia **	52
Kazus nr 20.	Ustalenie wysokości odszkodowania **	53
Kazus nr 21.	Ustalenie wysokości odszkodowania ***	54
Kazus nr 22.	Koszty najmu pojazdu zastępczego jako szkoda **	55
Kazus nr 23.	Koszty najmu pojazdu zastępczego jako szkoda **	56
Kazus nr 24.	Szkoda na mieniu ***	58
Kazus nr 25.	Elementy szkody podlegającej naprawieniu ***	59
2.	Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych	60
Kazus nr 1.	Zasada swobody umów, natura stosunku zobowiązaniowego **	60
Kazus nr 2.	Zasada swobody umów ***	60
Kazus nr 3.	Swoboda umów a czynność prawna abstrakcyjna ***	62
Kazus nr 4.	Niemożliwość świadczenia ***	63
Kazus nr 5.	Wyzysk *	64
Kazus nr 6.	Wyzysk **	65
Kazus nr 7.	Wyzysk **	66
Kazus nr 8.	Wyzysk **	67

Kazus nr 9.	Umowa przedwstępna, zadatek *	68
Kazus nr 10.	Umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości **	69
Kazus nr 11.	Wzorce umów *	70
Kazus nr 12.	Wzorce umów **	71
Kazus nr 13.	Transparentność wzorca **	72
Kazus nr 14.	Wzorce umów a zmiana stosunku o charakterze ciągłym **	73
Kazus nr 15.	Świadczenie przez osobę trzecią *	74
Kazus nr 16.	Umowa o zwolnienie dłużnika od obowiązku świadczenia *	76
Kazus nr 17.	Umowa o zwolnienie dłużnika od obowiązku świadczenia **	76
Kazus nr 18.	<i>Pactum in favorem tertii</i> **	77
Kazus nr 19.	Umowne prawo odstąpienia ***	78
Kazus nr 20.	Prawa i obowiązki konsumenta *	79
Kazus nr 21.	Sprzedaż na odległość *	80
Kazus nr 22.	Odstąpienie od umowy przez konsumenta *	81
Kazus nr 23.	Sprzedaż na odległość, odstąpienie od umowy **	82
3.	Wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania	83
Kazus nr 1.	Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> **	83
Kazus nr 2.	Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> **	84
Kazus nr 3.	Niewykonanie umowy przez podwykonawcę **	84
Kazus nr 4.	Zbieg podstaw odpowiedzialności ***	86
Kazus nr 5.	Zarachowanie świadczenia **	86
Kazus nr 6.	Zarachowanie świadczenia, miejsce spełnienia świadczenia oraz pokwitowanie *	87
Kazus nr 7.	Zwłoka dłużnika w niewykonaniu zobowiązania **	88
Kazus nr 8.	Zwłoka dłużnika a niemożliwość świadczenia **	89
Kazus nr 9.	Umowna modyfikacja zakresu odpowiedzialności *	90
Kazus nr 10.	Zwłoka dłużnika i wierzyciela *	91

	Kazus nr 11. Odstąpienie od umowy wzajemnej **	92
	Kazus nr 12. Odstąpienie od umowy wzajemnej ***	93
	Kazus nr 13. Niemożliwość świadczenia w umowach wzajemnych *	94
	Kazus nr 14. Następca niemożliwość świadczenia w umowach wzajemnych ***	95
	Kazus nr 15. Dopuszczalność zastrzeżenia kary umownej **	97
	Kazus nr 16. Kumulacja kar umownych **	97
	Kazus nr 17. Wymagalność roszczenia o zapłatę kary umownej **	98
	Kazus nr 18. Niemożliwość świadczenia a kara umowna **	99
	Kazus nr 19. Kara umowna a szkoda ***	100
4.	Surogaty wykonania zobowiązania	101
	Kazus nr 1. Potrącenie **	101
	Kazus nr 2. Potrącenie **	102
	Kazus nr 3. Potrącenie *	102
	Kazus nr 4. Potrącenie **	103
	Kazus nr 5. Potrącenie **	103
	Kazus nr 6. Nowacja **	104
	Kazus nr 7. Nowacja ***	105
	Kazus nr 8. <i>Datio in solutum</i> **	107
5.	Zmiany podmiotowe po stronie długu i wierzyciela	108
	Kazus nr 1. Zmiana wierzyciela ***	108
	Kazus nr 2. Zmiana wierzyciela **	109
	Kazus nr 3. Zmiana wierzyciela ***	111
	Kazus nr 4. Zmiana wierzyciela **	112
	Kazus nr 5. Wstąpienie w prawa wierzyciela **	113
	Kazus nr 6. Zarzuty przysługujące cedentowi *	114
	Kazus nr 7. Zmiana dłużnika **	115
	Kazus nr 8. Zmiana dłużnika **	116
	Kazus nr 9. Zmiana dłużnika a wygaśnięcie zabezpieczeń **	117
	Kazus nr 10. Zarzuty przejmującego dług *	118

6.	Czyny niedozwolone	119
6.1.	Odpowiedzialność za czyn własny	119
	Kazus nr 1. Poszkodowany bezpośrednio i pośrednio **	119
	Kazus nr 2. Odpowiedzialność na zasadach ogólnych * ...	120
	Kazus nr 3. Odpowiedzialność za czyn własny **	120
	Kazus nr 4. Odpowiedzialność za czyn własny *	121
	Kazus nr 5. Odpowiedzialność korzystającego ze szkody ***	121
	Kazus nr 6. Odpowiedzialność na zasadzie winy a przyczynienie się poszkodowanego **	123
	Kazus nr 7. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną małoletniemu *	124
	Kazus nr 8. Odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych **	124
	Kazus nr 9. Naruszenie dóbr osobistych a zadośćuczynienie **	125
	Kazus nr 10. Naruszenie dóbr osobistych a funkcje zadośćuczynienia **	126
6.2.	Odpowiedzialność za czyn cudzy	128
	Kazus nr 11. Odpowiedzialność za czyn cudzy **	128
	Kazus nr 12. Odpowiedzialność za czyn własny i czyn cudzy **	129
	Kazus nr 13. Odpowiedzialność osoby prawnej za czyn powierzony ***	130
	Kazus nr 14. Powierzenie czynności niezależnemu wykonawcy ***	132
6.3.	Odpowiedzialność za wykonywanie władzy publicznej	134
	Kazus nr 15. Odpowiedzialność za wykonywanie władzy publicznej **	134
	Kazus nr 16. Wykonywanie władzy publicznej i ochrona dóbr osobistych ***	135
	Kazus nr 17. Odpowiedzialność za brak lokalu socjalnego **	136
	Kazus nr 18. Odpowiedzialność za wykonywanie władzy publicznej ***	137

Kazus nr 19. Odpowiedzialność z tytułu wykonywania władzy publicznej ***	138
Kazus nr 20. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną aktem normatywnym *	140
Kazus nr 21. Szkodą wyrządzoną niewydaniem aktu normatywnego **	140
Kazus nr 22. Szkodą wyrządzoną niewydaniem aktu normatywnego *	141
Kazus nr 23. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną decyzją administracyjną ***	142
6.4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta	143
Kazus nr 24. Szkodą wyrządzoną przez zwierzęta *	143
Kazus nr 25. Odpowiedzialność posiadacza zwierzęcia **	144
Kazus nr 26. Szkodą wyrządzoną przez psa użytkowego ***	144
Kazus nr 27. Szkodą wyrządzoną przez zwierzę żyjące w stanie dzikim ***	145
Kazus nr 28. Szkodą wyrządzoną przez zwierzę dzikie ***	146
6.5. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez rzecz lub ruch przedsiębiorstwa	147
Kazus nr 29. Szkodą wyrządzoną przez zawalenie się budynku *	147
Kazus nr 30. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na terenie budowy **	147
Kazus nr 31. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zawaleniem się budowli ***	148
Kazus nr 32. Zawalenie się budowli *	149
Kazus nr 33. Szkodą wyrządzoną przez ruch przedsiębiorstwa **	149
Kazus nr 34. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną ruchem przedsiębiorstwa **	150
Kazus nr 35. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną ruchem przedsiębiorstwa **	152

Kazus nr 36.	Szkoda wyrządzona małoletniemu ***	153
Kazus nr 37.	Odpowiedzialność solidarna **	154
Kazus nr 38.	Szkoda wyrządzona przez ruch pojazdu mechanicznego **	155
Kazus nr 39.	Odpowiedzialność za szkodę spowodowaną ruchem pojazdu **	156
Kazus nr 40.	Odpowiedzialność UFG, niezidentyfikowany sprawca szkody **	157
Kazus nr 41.	Odpowiedzialność UFG, nieudzielenie ofierze pomocy ***	157
Kazus nr 42.	Roszczenia odszkodowawcze skierowane przeciwko UFG **	158
6.6.	Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny	159
Kazus nr 43.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny **	159
Kazus nr 44.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny **	160
Kazus nr 45.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny **	160
Kazus nr 46.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny **	161
Kazus nr 47.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny ***	162
7.	Zobowiązania z innych źródeł	163
Kazus nr 1.	Bezpodstawne wzbogacenie *	163
Kazus nr 2.	Bezpodstawne wzbogacenie *	164
Kazus nr 3.	Bezpodstawne wzbogacenie, świadczenie nienależne *	164
Kazus nr 4.	Bezpodstawne wzbogacenie **	165
Kazus nr 5.	Bezpodstawne wzbogacenie a zarzut nadużycia prawa podmiotowego ***	166
Kazus nr 6.	Roszczenie z gier i zakładu *	167
Kazus nr 7.	Przepadek na rzecz Skarbu Państwa **	167
Kazus nr 8.	Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia * ...	168

Kazus nr 9.	Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia **	169
Kazus nr 10.	Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady **	170
Kazus nr 11.	Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady **	171
Kazus nr 12.	Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady **	172
Kazus nr 13.	Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady **	173
Kazus nr 14.	Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady ***	173
Kazus nr 15.	Odpowiedzialność prowadzących zakłady kąpielowe *	174
Kazus nr 16.	Przyrzeczenie publiczne *	175
Kazus nr 17.	Przyrzeczenie publiczne a wzorce umów **	176

Rozdział III

Zobowiązania. Część szczególna	179	
1. Umowa sprzedaży	179	
Kazus nr 1.	Ustalenie ceny *	179
Kazus nr 2.	Świadczenia wzajemne w umowie sprzedaży *	181
Kazus nr 3.	Przejęcie korzyści i ciężarów na kupującego *	182
Kazus nr 4.	Przejęcie ryzyka, wydanie rzeczy i koszty wydania oraz odebrania rzeczy **	183
Kazus nr 5.	Uprawnienia kupującego **	184
Kazus nr 6.	<i>Take or pay</i> **	185
Kazus nr 7.	Rękojmia, gwarancja i ubezpieczenie sprzętu elektronicznego **	187
Kazus nr 8.	Umowa sprzedaży – rękojmia **	188
Kazus nr 9.	Sprzedaż na raty **	190
Kazus nr 10.	Roszczenia zwrotne sprzedawcy *	192
Kazus nr 11.	Zastrzeżenie prawa własności **	194

Kazus nr 12.	Sprzedaż na próbę **	195
Kazus nr 13.	Wady rzeczy a sprzedaż na próbę **	196
Kazus nr 14.	Umowne prawo pierwokupu *	197
Kazus nr 15.	Ustawowe prawo pierwokupu ***	198
Kazus nr 16.	Prawo pierwokupu na wypadek darowizny **	199
2.	Darowizna, przekazanie nieruchomości	200
Kazus nr 1.	Darowizna *	200
Kazus nr 2.	Odwołanie darowizny **	200
Kazus nr 3.	Odwołanie darowizny ***	201
Kazus nr 4.	Rażąca niewdzięczność ***	201
Kazus nr 5.	Rażąca niewdzięczność **	202
Kazus nr 6.	Darowizna a <i>actio pauliana</i> **	203
Kazus nr 7.	Przekazanie nieruchomości **	205
3.	Umowy o świadczenie usług	206
Kazus nr 1.	Wynagrodzenie kosztorysowe *	206
Kazus nr 2.	Wynagrodzenie ryczałtowe *	207
Kazus nr 3.	Odstąpienie od umowy o dzieło *	208
Kazus nr 4.	Prawo kontroli a odstąpienie od umowy o dzieło **	209
Kazus nr 5.	Wypowiedzenie umowy o świadczenie usług **	210
Kazus nr 6.	Rezultat a należyta staranność **	211
Kazus nr 7.	Umowa rezultatu **	212
Kazus nr 8.	Kwalifikacja umowy o świadczenie usług ***	213
Kazus nr 9.	Umowa o dzieło a umowa dostawy **	215
Kazus nr 10.	Umowa dostawy ***	216
Kazus nr 11.	Umowa zlecenia *	217
Kazus nr 12.	Odmowa przyjęcia zlecenia *	218
Kazus nr 13.	Powierzenie wykonania czynności przez przyjmującego zlecenie *	219
Kazus nr 14.	Wypowiedzenie umowy zlecenia **	220
Kazus nr 15.	Wygaśnięcie zlecenia *	221
Kazus nr 16.	Umowa komisii **	223
Kazus nr 17.	Odpowiedzialność komitenta **	224

	Kazus nr 18. Odpowiedzialność komisanta **	225
	Kazus nr 19. Zobowiązanie <i>del credere</i> **	226
	Kazus nr 20. Umowa przechowania *	227
	Kazus nr 21. Umowa przechowania **	228
	Kazus nr 22. Odpowiedzialność przechowawcy, <i>casus mixtus</i> *	229
4.	Umowy odnoszące się do korzystania z rzeczy	230
	Kazus nr 1. Umowa najmu *	230
	Kazus nr 2. Zastaw, ochrona najemcy *	231
	Kazus nr 3. Wstąpienie w stosunek najmu **	231
	Kazus nr 4. Wypowiedzenie umowy najmu ***	232
	Kazus nr 5. Najem a najem okazjonalny *	233
	Kazus nr 6. Dzierżawa **	234
	Kazus nr 7. Rozliczenie nakładów w umowie dzierżawy **	235
	Kazus nr 8. Użyczenie **	236
5.	Umowa ubezpieczenia	237
	Kazus nr 1. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej *	237
	Kazus nr 2. Zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej **	237
	Kazus nr 3. Umowa ubezpieczenia OC, pojęcie ruchu pojazdu, odpowiedzialność <i>in solidum</i> ***	238
	Kazus nr 4. Umowa ubezpieczenia mienia *	240
	Kazus nr 5. Zakres szkody podlegającej naprawieniu przez ubezpieczyciela ***	240
	Kazus nr 6. Kontroferta ubezpieczyciela *	241
6.	Pozostałe umowy	242
	Kazus nr 1. Umowa pożyczki *	242
	Kazus nr 2. Odsetki kapitałowe w umowie pożyczki **	243
	Kazus nr 3. Poręczenie a wada oświadczenia woli **	245
	Kazus nr 4. Zakres odpowiedzialności poręczyciela **	246
	Kazus nr 5. Poręczenie a zarzut potrącenia **	247
	Kazus nr 6. Spółka cywilna **	248
	Kazus nr 7. Renta *	249

Kazus nr 8. Umowa renty **	250
Kazus nr 9. Umowa dożywocia **	251
Kazus nr 10. Żądanie rozwiązania umowy dożywocia *	253
Kazus nr 11. Sprzedaż prawa dożywocia **	254
Kazus nr 12. Zamiana dożywocia na rentę **	255

Rozdział IV

Tworzenie umów	257
Umowa nr 1. Szaleństwo rowerowe	257
Umowa nr 2. Usługa IT	259
Umowa nr 3. Gitary elektryczne	260
Umowa nr 4. Pomoc prawna	262
Umowa nr 5. NDA (ang. <i>non-disclosure agreement</i>)	263
Klauzule umowne	264

Rozdział V

Trening przed egzaminem	265
1. Kazusy	265
Kazus nr 1. Dyskoteka pod Gruszami **	265
Kazus nr 2. Przerwa w szkole **	266
Kazus nr 3. Wadliwa dachówka **	267
Kazus nr 4. (Nie)zaspokojone roszczenia **	269
Kazus nr 5. Niedopasowana proteza ***	270
2. Testy	271
2.1. Zobowiązania – część ogólna	271
2.2. Czynny niedozwolone	298
2.3. Zobowiązania – część szczególna	314
Literatura	327